

פאולוס השליח

את החבר פאולוס השליח [Paul the Apostle] פגשתי בתיווך של אבא שלי בהיותי ילד, שהכיר ביננו. כילד, "הכרתי" אותו עוד שהיה יהודי שמכונה היה בשם "שאול התרסי", ובשלב בחייו הפך למנהיג רוחני ראשון במעלה, שכן יש לזקוף לזכותו את הפיכת הנצרות לדת עולמית. כילד, הסיפור המרכזי אודותיו הרשים אותי מאד וגרם לי להזין את עולמות הפנטזיה בה נסיתי לשהות כדי לברוח מהמציאות שחווייתי שלא בטובתי. לא היה לי כל חומר לקרוא אודותיו כילד, ודאי לא בעברית, ואת המידע הבסיסי שאבתי מאבי, שבדיעבד התברר, הוטמע בי מאד.

יש שני עניינים מרכזיים סביב החבר שאול/ פאול התרסי שנצרכו בתודעתי ואני עדיין ילד: **הראשון** - סיפור "ההתגלות", **והשני** טקסט מופלא שכתב, או לפחות מיוחס לו.

בדיעבד התברר לי שללא פאולוס זה, ספק אם הנצרות הייתה קיימת, וגם אם כן, וודאי שלא הייתה נראית כמו שהיא כיום, וכל האנושות הייתה אחרת, לטוב או לרע. זאת למרות שאני דוגל בקלישאה שעיסוק ב-"לו היה" הנו השחתת

זמן, ולא רק שהוא חסר משמעות, הוא פשוט פוגם בבריאות הנפשית ובהעצמה האישית של הליכה הלאה. הסיפור אודות שאול התרסי שהפך מאוחר יותר לפאולוס בשליח, סופר לי יותר מפעם אחת, כי כנראה גם על אבי זה עשה רושם גדול. גם אם ישנם כיום חוקרי היסטוריה שמפקפקים בפרטים כאלה או אחרים, מקובלת הדעה ששאול התרסי היה יהודי משכיל מאד, ומעורב פוליטית וחברתית, שרדף אחר "הנוצרים הראשונים", שזה עתה אבדו את מנהיגם הכריזמטי על הצלב, ישוע מנצרת, המכונה "ישו הנוצרי"/"בן-סטרה הנוצרי" או בקיצור "ישו" בפי חכמים מאוחר יותר, שתעבו ופחדו מהנצרות ומה שהיא מייצגת. אין לי צורך להתנצל על שאיני מאמץ שם לא מכבד זה, ישו, שמבוטא בבוז עמוק, המלווה בדרך כלל באלימות פנימית ובורות רבה, תוך שאנו זוכרים שמדובר על דמות מרכזית בחייהם הרוחניים של שלישי מסך בני אדם, עם כל הכבוד למשמצים "הנבחרים", שהם מיעוט מבוטל ביחס למספר זה. עם זאת אני חייב להודות שלא מקובל עלי הרציונל הנוצרי של חטא-עונש-כפרה שדת זו מציעה, ודאי לא דת שהסמל הפיסי המרכזי שלה בפועל, הנו גוף שותת דם מיוסר בכאבי תופת, שמטרתו להפחיד ולהרתיע במקום סמל שמסמל הכלה וחיבוק.

בדרכו לדמשק, אולי אף כחלק מרדיפתו את הנוצרים הראשונים, חווה שאול התרסי התגלות במדבר. בהתגלות זו הופיעה דמות שמימית עם אורות וקולות, וכתוצאה ממנה הפך אף הוא למאמין נוצרי. מאמין עד כדי כך, שקבע ייעוד לעצמו להפיץ את הנצרות. בתחילה, ניסה להגיע להסכמות עם הגרעין הקשה של הנוצרים הראשונים, שהיו יהודים לכל דבר ועניין, שהאמינו באימוץ דמותו היוצאת דופן של ישוע כפן אישי של האלוהות, שיזרז ויעודד את ההתנהגות של הטוב בקרב כל אחד, ולא של הרע והחטא שבקרבתו. וההמשך הרי ידוע – לא הגיעו להסכמות על אופן הסגידה לישוע דן (ביניהם, אגב, היו גם אחיו של ישוע מנצרת יעקב, יהודה ואולי עוד), וכנראה שיותר מכך היה שם אגו מיותר, וכל אחד פנה לדרכו. שאול- פאולוס דן פנה והפליג לקהילות בתורכיה/יוון של היום ואף הגיע לרומא, והעניק מענה לצימאון הרוחני שהיה קיים, קודם ליהודים אך אחר כך לכל גוי שחפץ בכך, ולשם כך התעלם מההלכה היהודית, והשאר היסטוריה.

מה שנשאר לי מפרק זה בחייו של שאול/פאולוס דן הוא האלמנט של מהפכה בחיים כתוצאה של "התגלות אלוהית". עוד מקטנות פינטזתי על חווית "התגלות" כזו או אחרת, שתהפוך את חיי למשהו אחר. כל כך רציתי שיגה לפתע לפני אור גדול, והייתי נכון להתפשר על מלאכון עם כנפיים, שיאמר, 'בא אברהמלה', בא, כולם אוהבים אותך ומדברים אודותיך בשמיים... ניתן בידך/ נהפוך אותך...! ואכן, גם שנים אחרי כן, שהרמתי פני

למרום במרחבי סיני והנגב כחייל, וצפיתי בכוכבים הבהירים, הם נראו לי לעיתים קרובים להפליא, כמעט נוגהים ונוגעים בי ממש, ואף לואטים סוד. אך מסתבר שגם אם לא רימו, כי הרי רימיתי בסך הכל את עצמי, אין דבר כזה "התגלות", אלא תוצאה של עבודה מפרכת ונחושה לאורך החיים. וגם אם יש "התגלות" כזו או אחרת, מדובר ברגע מסוים של תובנה מופלאה כזו או אחרת כתוצאה מחריש עמוק לאורך זמן רב, אך ודאי לא לביקורי בית של סייענים אלוהיים שעברו במקרה בסביבה, ו/או בחרו בי, בגלל תכונה שמימית שאין לאחריים.

הדבר השני שקבלתי מפאולוס דנן, בתיווך של אבי כילד, היה פרק 23 מאגרת הראשונה לקורינתים, שמיוחס לו. טקסט מדהים שלא הבנתי אותו כילד, ואבי חזר וציטט אותו פעמים רבות במיוחד את הפסוק המביע את קוצר הבנתינו את הנשגב (קורינתים א' פרק 23 פס' 11): **"בהיותי ילד דברתי קילד, הבנתי קילד, חשבתי קילד. כשהייתי לאיש שמתי קץ לדברי הילדות"**. לימים, נתקלתי בפרק זה בעצמי, והוא הקסים אותי בדיבור הכל כך ניו-אייגי' שלו אודות האהבה. לא "עשה אהבה לא מלחמה" הילדותית, הרדודה והאגואיסטית עד לזרא, אלא הבנה עמוקה ומסר לכל מי שמחפש משמעות, "אמת אנושית", הרי היא קודם כל הכלה וחמלה של הכל, כשהאהבה לכל היא תכלית הכל- תמצית חברה מוסרית באשר היא. להלן חלק מטקסט מופלא זה להנאתכם (אל הקורינתים א פרק 13 בברית החדשה):

"אם בלשונות בני אדם ומלאכים אדבר נאין בי אהבה, הריני כנחשת הומה או כמצלתיים רועשים. ; אם תהיה לי מתת הנבואה נאדע כל הסודות נאשיג כל הדעת; ואם תהיה בי כל האמונה עד להעתיק הרים ממקומם, נאין בי אהבה, הריני כאין וכאפס. ; אם אחלק את כל רכושי לצדקה וגם אתן את גופי לשהפה נאין בי אהבה - לא יועיל לי דבר. ; האהבה סבלנית ונדובה; האהבה אינה מקנאת; האהבה לא תתפאר ולא תתנשא; ; היא לא תנהג בגסות, לא תדרש טובת עצמה, לא תרגז ולא תחשב רעה. ; האהבה לא תשמח בעולה, כי באמת שמחתה. ; היא תכסה על הכל, תאמין בכל, תקנה לכל ותסבל את הכל. ; האהבה לא תמוט לעולם, אך נבואות תבטלנה, לשונות תחדלנה, דעת תבטל; ; פי חלקית היא ידיעתנו ובארח חלקי מתנבאים אנו, ; אך בבוא המשלם יבטל החלקי. ; בהיותי ילד דברתי קילד, הבנתי קילד, חשבתי קילד. כשהייתי לאיש שמתי קץ לדברי הילדות. ; עכשו רואים אנו במהא, במערפל, אבל אז - פנים אל פנים. עכשו ידיעתי חלקית, אבל אז אפיר כדרך שגם אני מפר. ; אך כעת עומדות שלש אלה: אמונה, תקנה, אהבה; והגדולה שבהן - אהבה."

אם נעמיק בדבר נמצא שלמעשה האהבה היא האמצעי האולטימטיבי, וכנראה היחיד באמת, להתחבר לעולם בכלל ולעצמך בפרט.

אינני בטוח שאני יודע למה הוא מתכוון כשהוא מדבר על ילד ומראה עמומה, ידיעה חלקית - אך ודאי יש כאן מסר שבעצם איננו מבינים על מה אנו מדברים כשאנו מדברים אודות חברה מוסרית, שהאהבה שורה בה, המרחפת מעל הזמן, מעל ההיסטוריה. עד כה לפחות, אני מבין שלמעשה זו היא תכלית כל דרך "רוחנית" באשר היא ולא תחנת ביניים: להגיע למקום של שירות, **שירות ללא תנאי** לא של העצמי וצרכיו המדומים בדרך כלל, אלא של האחר, "המעבר" באהבה ללא תנאי. יציאה ממוסרות העצמי על ידי התובנה של ענוה **"אנכי עפר ואפר"**¹, וכשה"אני" נישא על אהבה בתודעת שירות עמוקה ללא תנאי, או אז אין צורך יותר בדבר.

החבר שלי, פאולוס התרסי השליח, מתחבר יפה יפה למסרים המוסריים של חברים שקדמו לו כאן, שגם אם איני מקבל אותם ומסכים להם, הם חשובים בהבנת היעד לחברה מוסרית יותר: מתפיסות שביטאו הנביא יחזקאל ודיוגאנס, למעשה כמו האדם הנוצרי, שעצם הווייתו היא רוע וחטא מובנה, ש-"רק אלוהים יכול להרים אותו". ■

1 ראו בעניין זה: [הגדולה שבברכות: כי מעפר אתה ואל עפר תשוב](#) (רשומה בלוג "על העולם והלב", אברום רותם)